

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **R. Š.**, zastoupeného Mgr. Zuzanou Candigliotou, advokátkou se sídlem Burešova 615/6, Brno, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2019, č. j. VS-93506/ČJ-2019, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2019, č. j. 31 A 90/2019 - 98,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2019, č. j. 31 A 90/2019 - 98, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce Mgr. Zuzaně Candigliotě **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8 228 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Brně, jímž bylo zastaveno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2019 pro nezaplacení soudního poplatku.

[2] Při posouzení věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Žalobu proti rozhodnutí žalované podal žalobce dne 19. 6. 2019. Usnesením ze dne 2. 9. 2019, č. j. 31 A 90/2019 - 85 soud přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků ve výši 80 %. Toto usnesení nabylo právní moci dne 11. 9. 2019. Následným usnesením ze dne 25. 10. 2019, č. j. 31 A 90/2019 - 88 byl žalobce vyzván k zaplacení soudního poplatku za žalobu a návrh na přiznání odkladného účinku v celkové výši 800 Kč do 15 dnů od doručení tohoto usnesení. Právní moci nabylo dne 5. 11. 2019.

[3] Dne 6. 11. 2019 zaslal žalobce soudu podání, v němž sdělil, že není schopen soudní poplatek uhradit, neboť po udělení kázeňského trestu byl vyřazen z práce a nemá tudíž žádné příjmy. Navrhl tedy, aby soud řízení podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích nezastavil a dále pokračoval v řízení z titulu zachování a ochrany jeho práv. Pokud by se tak nestalo, vznikla by mu v důsledku jeho nemajetnosti újma. Dále navrhl, aby krajský soud uplatnil soudní poplatek jako přednostní pohledávku, kterou by uhradil v případě, že ho Vězeňská služba opět zaměstná.

[4] Krajský soud po marném uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku řízení ve věci podle § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil. K podání žalobce ze dne 6. 11. 2019 uvedl, že ho nemohl zohlednit, neboť pokud ten nesouhlasil s pouze částečným osvobozením od soudních poplatků, mohl napadnout usnesení krajského soudu ze dne 2. 9. 2019 kasační stížností, což neučinil. Soud přitom zdůraznil, že k případnému zaplacení soudního poplatku po uplynutí lhůty se nepřihlíží.

[5] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy pro nezákonnost usnesení o zastavení řízení. Namítal především, že měl být Krajským soudem v Brně pro svoji nemajetnost osvobozen od soudních poplatků zcela, stejně jako se stalo v souběžném řízení u Městského soudu v Praze a v probíhajícím řízení u Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost proti usnesení o částečném osvobození od soudních poplatků nepodal z důvodu své neznalosti procesních pravidel ve správním soudnictví. Zkušenosti má pouze z trestního řízení, kde v případě, že během řízení neuhradí nějaký poplatek, řízení proběhne a až poté jsou po něm pohledávky státem vymáhány. Měl tedy za to, že se podobný postup uplatní i v projednávané věci. Vzhledem k dovozované nezákonnosti usnesení o částečném osvobození od soudního poplatku stěžovatel navrhl, aby bylo napadené usnesení o zastavení řízení zrušeno a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněného stížnostního bodu, z úřední povinnosti pak přihlédl k procesní vadě v řízení před krajským soudem ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[7] K věci samé nejprve uvádí, že nepovažuje za relevantní námitky stěžovatele, které směřují primárně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2019, č. j. 31 A 90/2019 - 85. Toto usnesení bylo stěžovateli řádně doručeno a obsahovalo též odpovídající poučení o možnosti podat proti němu kasační stížnost. Žádné jiné poučení, než jaké je v tomto usnesení uvedeno, se účastníkům řízení (ať již práva znalým či neznalým) nedostává. Jestliže stěžovatel svého práva nevyužil, neboť měl za to, že lze situaci řešit jinak, není mu v tomto pomoci a nelze z důvodu jeho omylu ignorovat právní účinky, které jsou s nabytím právní moci usnesení spojeny. Podle § 55 odst. 2 s. ř. s. je soud svým pravomocným usnesením vázán a krajský soud byl proto povinen je v dalším řízení respektovat. Za této situace tedy v projednávané věci neexistuje žádný prostor pro úvahy, zda bylo uvedené usnesení vydáno v souladu se zákonem či nikoliv. Stěžovatel soudní poplatek v předepsané výši nezaplátil, výchozí podmínka pro zastavení řízení tak byla splněna.

[8] Přes výše uvedené však Nejvyšší správní soud nemůže považovat napadené usnesení o zastavení řízení za zákonné. Podání stěžovatele ze dne 6. 11. 2019 totiž podle svého obsahu sice nebylo kasační stížností, což připouští i stěžovatel, evidentně však směřovalo k aplikaci jiného institutu – poshovění se splněním poplatkové povinnosti z důvodu uvedeného v ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích.

pokračování

[9] Podle tohoto ustanovení soud řízení pro nezaplacení poplatku řízení nezastaví, je-li nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatníku mohla vzniknout újma, a poplatník ve lhůtě určené soudem ve výzvě podle odstavců 1 a 2 sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl poplatek zaplatit.

[10] Návrh, aby řízení nebylo zastaveno, spolu s důvody, které považoval za podstatné (viz odst. [3]), uplatnil stěžovatel v předepsané lhůtě. Bylo proto na krajském soudu, aby tento návrh s ohledem na konkrétní okolnosti projednávané věci posoudil po formální i věcné stránce a zaujal k němu zřetelné stanovisko. Krajský soud tedy mohl podle výsledku posouzení buď usnesením podle § 9 odst. 5 zákona o soudních poplatcích deklarovat, že podmínky uvedené v 9 odst. 4 písm. c) tohoto zákona jsou splněny a pokračovat v řízení, eventuálně mohl vyzvat stěžovatele i k doplnění návrhu, anebo v opačném případě, byť by nevydával o této otázce samostatné usnesení, měl alespoň v odůvodnění svého usnesení o zastavení řízení vysvětlit, proč má za to, že tyto podmínky splněny nejsou. Žádnou úvahu k této stěžejní otázce však napadené usnesení neobsahuje, krajský soud navíc nechal lhůtu stanovenou k zaplacení soudního poplatku uplynout a svoje rozhodnutí poté postavil čistě jen na tezi, že za této situace by nebylo možné k jeho dodatečnému zaplacení přihlížet, aniž by se ovšem vzájemným vztahem ustanovení § 9 odst. 1, věta druhá a třetí, a § 9 odst. 4 zákona o soudních poplatcích jakkoliv zabýval. Jedná se o zásadní procesní vadu, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného usnesení.

[11] Nejvyšší správní soud proto podle § 110 odst. 2 s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu výše uvedeným. V novém rozhodnutí rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. i o nákladech řízení o této kasační stížnosti.

[12] Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně – advokátka Mgr. Zuzana Candigliota. Ta učinila ve věci dva hlavní úkony právní služby (převzetí věci a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., za což jí náleží odměna vypočtená podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) cit. vyhl. v celkové výši 6 200 Kč. Podle § 13 odst. 3 cit. vyhl. pak k přiznané odměně náleží náhrada hotových výdajů v celkové výši 600 Kč. Vzhledem k tomu, že jmenovaná je plátkyní DPH, byla částka 6 800 Kč podle § 57 odst. 2 s. ř. s. navýšena o 21 %, tj. o 1 428 Kč. Úhrnná částka 8 228 Kč bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 31. března 2022

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu